

ZENTRALISMOA GAINDITU ETA NAZIO ANIZTASUNA AITORTZEKO GARAIA DA

R&PS federazioaren - EHBai kide dena - eta IFOP inkesta institutuaren artean egin duten [Frantsesak erregionalismoa eta deszentralizazio erronken aitzinean](#) inkestaren emaitzak ezagutu berri ditugu.

Lehen datua argigarria da: Frantziar Estatuko metropoliko eta Ipar Euskal Herriko biztanleriaren **gehiengo bat Frantziako Estatuaren sistema politikoa federalismo batean bilakatzearen alde** da, non lurralde bakoitzak zenbait arlotan bere legeak eta arauak ezarri ahalko lituzkeen. Deigarria da, halaber, biztanleen %74 erabakiguneak lurraldeetan kokatzearen alde izatea. 2022an %46 baizik ez zen horren alde.

Are gehiago, Frantziako Estatuan bizi diren herritarren gehiengoa Ipar Euskal Herrian, Korsikan, Ipar Katalunian, Britainian, Okzitania, Savoian eta Alsazian proposatzen diren estatus aldaketa ezberdinen alde agertzen da.

Euskal herritarrak estatus bereziko Lurralde Kolektibitate baten alde

Ildo horretan kokatzen da **euskal herritarren %58 estatus bereziko Lurralde Kolektibitate baten alde** agertzea. Beste behin, Batera plataformak egiten duen proposamenak euskal herritarren artean duen zilegitasuna eta babesa agerian gelditzen da. EHBaik proposamen horrekin bat egiten du eta aktore guziak herritarren iritzia entzutera eta horren arabera jokatzera deitzen deitu. **Ipar Euskal Herrian zinezko eztabaida sozial eta politikoa behar da, lurraldean adostasunak lortu eta proposamena Parisen aitzinean defendatzeko.**

Edonola ere, estatus politikoaren eztabaida haratago eraman behar dela uste dugu. Korsikarako autonomia estatutuak duen babes zabalaz gain, Estatu horretako eta baita Ipar Euskal Herriko biztanleen herenak ere uste baitu lurraldeen autonomia aukera bat dela frantses errepublikarentzat, arrisku bat dela uste dutenen kopurua apalagoa den bitartean. Ez da gutxiesteko moduko datua eta horregatik, EHBaik 2024an aurkezturiko Autonomiarako proposamenak duen gaurkotasuna berresten du.

Oldarraldiaren aitzinean, herritarrek euskararen alde

Ipar Euskal Herrian euskararen egoera larria da. Azkenaldian, gainera, Pirinio Atlantikoetako prefeta eta Baionako suprefeta euskararen kontrako oldarraldiaren eragile nagusi bilakatu dira. Herriko kontseiluen borondatearen kontra egiteaz eta EEP bezalako egiturak blokeatzeaz haratago, euskal jendartearen nahien eta iritzien kontra ere egiten ari dira Frantziako Estatuko ordezkariak.

Izan ere, Ipar Euskal Herriko **biztanleen %72 ados da tokiko erakundeek erabateko askatasuna izan dezaten lurraldeko hizkuntzak garatzeko eta transmititzeko diru-laguntzak emateko**. Gisa berean, frantsesarekin ordutegi-parekotasunean edo murgiltze-ereduan, **ikasle bakoitzak bere ikasketa prozesu osoa lurraldeko hizkuntzan egitearen alde da %74**.

Datu horiek euskararen biziberritze prozesua gure lurraldean gidatzeko dagoen borondate azkarra erakusten dute. EH Bai tokiko eragile eta hautetsiei dei egiten die elkarrekin urrats berriak egiteko. Ildo horretan, heldu den **azaroaren 21**ean Baionan “Euskararen garaia da, notre choix l’euskara” lelopean iraganen den manifestazioan **herri borondatea indartsu agertzearen beharra** azpimarratzen dugu.

Ondorio nagusiak:

- **Frantziar Estatuak Euskal Herria mespretxatzen du.** Azken urteetan hautetsiek eta jendarte zibileko eragileek lurraldearen aitortza handiagoa eta euskararen inguruko neurriak galdegin arren, Parisek aldarrikapen horiei ez die egiazko aterabiderik ematen, ez bada kontrako bidetik jotzen duela. Inkestaren emaitzek euskal herritarren gehiengoaren borondatea zein den erakusten dute.
- **Frantziar Estatua plurinazionala da.** Errealitate hori de facto ukatu eta estaturik gabeko nazioen eta lurralde zein identitate ezberdinen onarpenari bizkar ematen dio Estatuak. Frantziarren gehiengoak, aldiz, normaltasunez hartzen duen errealitatea da. Horrek erran nahi du, interes politikoengatik ez bada, baldintzak daudela Frantziako Estatuko antolaketa zaharkitu eta zentralista gainditzeko eta estaturik gabeko nazioen aitortzan oinarrituriko antolaketarantz jotzeko. Hori da EH Bai Frantziako Gobernuari eta alderdi politikoei luzatzen dien lehen deia. Are gehiago, **frantses presidentetzarako hauteskundeetarako hilabete gutxira gauden honetan, hautagaiei posizio argiak hartzera galdegiten diegu.**
- **Ipar Euskal Herrian baldintza egokiak daude estatus politikoaren aldaketa eta euskararen biziberritze prozesua azkartzeko.** Bi gai horietan azken urteetan lorturiko kontsentsu sozial eta politiko handiek euskal herritarren sustengu osoa zabaldu dute. Euskal eragileen artean adostasunak sortu, indarrak metatu eta Parisen aitzinean ahots bakarrez herri gisa mintzatzeko aukera dugu.

Ondoko hilabeteetan bi gai horietan mobilizazio zabalerako eta adostasun berrietarako deia luzatzen du EH Bai.

Bai

2026ko urriaren 21a